

Konsekvensutredninger

For temaene naturmangfold, vannmiljø og naturmangfold i vann, friluftsliv, landskap, klimagassutslipp, forurensning (støy, luftforurensning og forurenset grunn) og kulturmiljø benyttes metodene beskrevet i Miljødirektoratet veileder «Håndbok for konsekvensutredninger av klima og miljø / M-1941.

For de øvrige temaene benyttes metodene beskrevet i Statens vegvesen sin Håndbok for konsekvensutredninger V712.

Utredningene skal besvare spørsmålene: (*Veileder Kommuneplanens arealdel, Kommunal- og distriktsdepartementet*)

- Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene
- Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene
- Hva som kan gjøres for å avbøte negative virkninger

Disse tre spørsmålene/begrepene står sentralt når det gjelder konsekvensanalysen, og vi bruker følgende definisjoner og beskrivelser i arbeidet med arealdelen og konsekvensutredningen:

- Verdi: Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har i et nasjonalt perspektiv.
- Påvirkning: Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkning vurderes i forhold til dagens tilstand.
- Konsekvens: Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til konsekvensviften (illustrert nedenfor). Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område, og i hvilken grad.

Kommunen har tatt utgangspunkt i §21 i forskrift for konsekvensutredninger for å finne vesentlige virkningene for miljø og samfunn for Risør kommune. I § 21 er følgende tema satt opp:

• naturmangfold, jf. naturmangfoldloven	• forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)
• økosystemtjenester	• vannmiljø, jf. vannforskriften
• nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål	• jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser
• kulturminner og kulturmiljø	• samisk natur- og kulturgrunnlag
• friluftsliv	• transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
• landskap	

- *beredskap og ulykkesrisiko*
- *virksomheter som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred*
- *befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen*

- *tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett*
- *barn og unges oppvekstvilkår*
- *kriminalitetsforebygging*
- *arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.*

Av disse temaene har kommunen ikke tatt med samisk natur- og kulturgrunnlag, da det ikke er et aktuelt tema i vår kommune. Av de øvrige temaene er noen slått sammen og noen er delt opp som vist i tabellen under.

Miljø	Samfunn
Naturverdier og naturmangfold • <i>naturmangfold, jf. naturmangfoldloven</i> • <i>nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål</i> Vannmiljø og naturverdier i vann • <i>vannmiljø, jf. vannforskriften</i> • <i>nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål</i> Landskap • <i>landskap</i> Naturressurser • <i>økosystemtjenester</i> • <i>jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser</i> Forurensning og støy • <i>forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)</i> Klimagassutslipp • <i>forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)</i> Naturfare • <i>beredskap og ulykkesrisiko</i> • <i>virksomheter som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred</i>	Kulturminner og kulturmiljø • <i>kulturminner og kulturmiljø</i> • <i>arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet</i> Friluftsliv, grønnstruktur og nærmiljø • <i>friluftsliv</i> • <i>tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett</i> Barn og unge • <i>barn og unges oppvekstvilkår</i> Trafikksikkerhet og transportbehov • <i>transportbehov, energiforbruk og energiløsninger</i> • <i>beredskap og ulykkesrisiko</i> Teknisk infrastruktur • <i>Avløp, vann, vei, strøm og fiber</i> Folkehelse • <i>befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen</i> • <i>kriminalitetsforebygging</i>

Verdivurdering

Vi bruker verdikriteriene som er beskrevet i henholdsvis M-1941 og V712 for de ulike temaene i konsekvensanalysene. Verdiene skal beskrives for hvert av utredningstemaene. Et generelt grunnlag for verdivurderingene er vist i tabellen:

	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Forvaltnings-prioritet	Uten betydning for temaet eller sterkt reduserte kvaliteter		Forvaltnings-prioritet	Høy forvaltnings-prioritet	Høyeste forvaltningsprioritet
Viktighet/betydning for fagtemaet		Alminnelig/lokalt vanlig	Lokal/regional betydning	Regional/nasjonal betydning	Nasjonal/ internasjonal betydning Unikt
Funksjoner og sammenhenger		Kontekst/sammenheng er lite synlig	Kontekst/sammenheng er noe fragmentert	Viktige sammenhenger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydning for få	Betydning for flere	Betydning for mange	Betydning for svært mange
Faglige kvaliteter ⁴²		Få kvaliteter	Gode kvaliteter	Særlig gode kvaliteter	Unike kvaliteter

Tabell over generelle verdivurderingskriterier (Kilde V712)

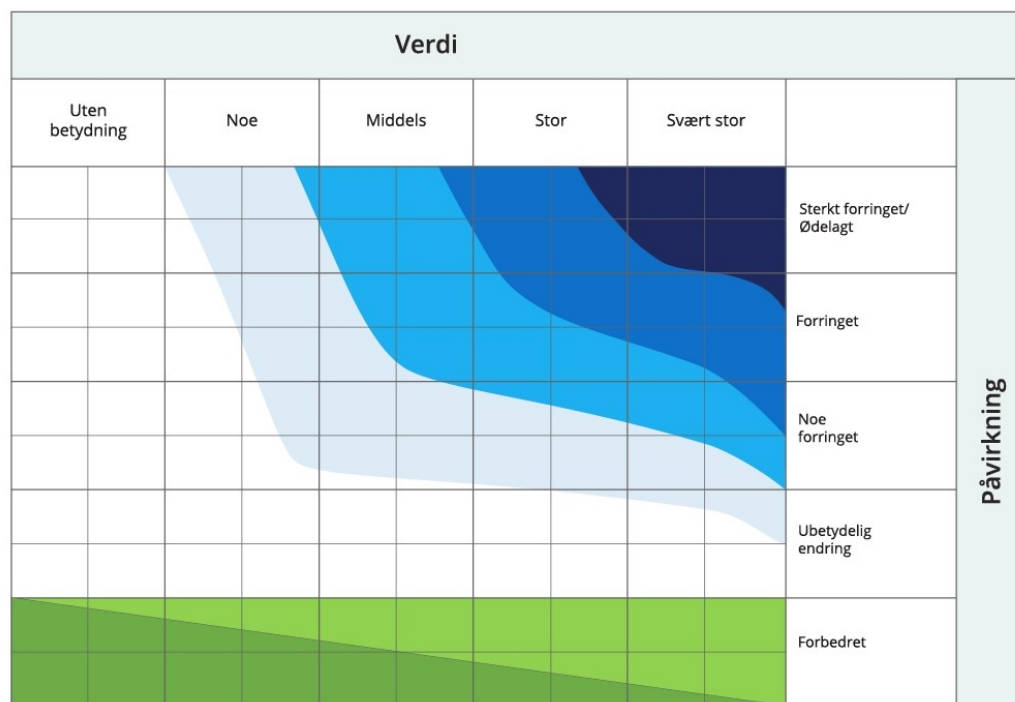
Vurdering av påvirkning

I vurdering av påvirkningen av et foreslått byggeområde beskriver vi hvilke faktorer som påvirker verdiene i utredningsområdet med utgangspunkt i faktorene som er beskrevet under hvert enkelt tema. Faktorene vil være ulike for de ulike temaene. I konsekvensutredningen vil vi gi en kort begrunnelse av vurderingen av påvirkningsgrad, slik at det kommer frem hvilke kriterier det er lagt vekt på.

Sette konsekvens

Konsekvensutredningen skal beskrive virkninger for miljø og samfunn av alle nye områder for utbygging og vesentlig endret arealbruk i eksisterende byggeområder, og er satt sammen av verdivurderingen av området og graden av påvirkning fra det foreslåtte byggeområdet. Mulige avbøtende tiltak skal også tas med i konsekvensvurderingene.

Konsekvensvurderingene vil synliggjøres i en konsekvensvifte, som er en sammenstilling av verdivurderingene og påvirkningene tiltakene gir.

Figur: Konsekvensvifte, Kilde M-1941

Til sist settes konsekvensene for de ulike temaene opp i en konsekvenstabell hvor det angis en fargekode for de ulike konsekvensgradene. Konsekvensutredningene er gjennomført med utgangspunkt i en skala med positiv, nøytral eller negativ konsekvens med følgende gradering:

Positiv konsekvens eller nytte	Skal kun brukes der innspillet kan medføre positive konsekvenser for temaet.
Ingen/Ubetydelig konsekvens	Skal brukes der innspillet ikke gir noen, eller en ubetydelig konsekvens for temaet.
Noe negativ konsekvens	Skal brukes der innspillet gir noen negative konsekvenser for temaet, men avbøtende tiltak er uproblematisk.
Middels negativ konsekvens	Skal brukes der deler av innspillet gir negative konsekvenser for temaet. Eller innspillet gir negative konsekvenser for deler av temaet.
Stor negativ konsekvens	Brukes der innspillet gir svært negativ konsekvens, der det ikke er mulig med avbøtende tiltak og det vil medføre uopprettelig skade på viktige verdier.

Der konsekvensutredningen viser at innspillet gir stor/svært stor negativ konsekvens for ett tema, vil kommunedirektøren anbefale at innspillet ikke tas med i planforslaget.

I tillegg til tabellen skal hvert tema ha en kort tekstdel som skal inneholde følgende beskrivelser:

- Kort beskrivelse av verdier
- Kort beskrivelse av påvirkning
- Kort beskrivelse av hvilke tilpasninger og tiltak som er gjort for å unngå, begrense eller kompensere for negativ påvirkning.
- Kort beskrivelse av konsekvens
- Eventuelt rangering av alternativer
- Vurdering av usikkerhet, og eventuelt behov for nye undersøkelser.

Overordnet problemstilling

Innspill som er i direkte strid med kommuneplanens samfunnsdel sine mål og/ eller arealstrategiene, vil kommunedirektøren anbefale at innspillet avslås og ikke tas med i arbeidet. Disse innspillene vil da ikke bli konsekvensutredet. Kommunedirektøren vil gjennomføre denne grovsorteringen før arbeidet med konsekvensutredning igangsettes. Denne grovsorteringen vil bli forelagt politisk behandling.

Er innspillet i samsvar med mål i kommuneplanens samfunnsdel og arealstrategier?		
Vurdere om det er samsvar med samfunnsdel og målsetninger og arealstrategier, eller ikke.	I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, arbeides det frem målsetninger for kommunen og arealstrategier som skal følge opp dette. Det skal vurderes om tiltaket er i samsvar med dette, og kan bidra til måloppnåelse.	Positiv: innspillet er i samsvar med samfunnsdelen og arealstrategien og vil bidra til å nå kommuneplanens målsettinger. Nøytral: innspillet har ingen betydning for målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel. Noe negativ: Området er til en viss grad i samsvar. Middels negativ: Deler av innspillet er i strid med målsettingene i samfunnsdelen. Stor negativ: innspillet er i strid med målsettingene i kommuneplanens samfunnsdel.

Tabeller med kriterier for verdivurdering, vurdering av påvirkninger og konsekvensvurderinger

Miljø			
Naturverdier og naturmangfold			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- Naturtypekartlegging - Naturbase - Økologiske grunnkart - Artsdatabanken - Miljøregistrering i skog (MIS) - Vann-nett og Regional plan for vannforvaltning - Temakart naturmangfold og vilt. - Befaringer og lokalkunnskap	Miljødirektoratets Verditabell for naturmangfold benyttes. 1.4 Sette verdi - miljødirektoratet.no Følgende verdiaspekter skal vurderes: - Vern og områder med båndlegging - Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks - Naturtyper etter HB13 og HB19 - Arter (herunder truede arter) og økologiske funksjonsområder - Landskapsøkologiske sammenhenger - Geotoper (landformer) - Geologisk arv / geosteder	Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn i offentlige beslutninger: - Er det tilstrekkelig kunnskap om viktige forhold? – Hvis ikke må kunnskap innhentes før området kan tas inn. Dette vil være tiltakshavers ansvar. Følgende påvirkningsfaktorer skal vurderes: - arealbeslag - fragmentering av leveområder - forurensning (inkl. støy og lys) - økt aktivitet - kanteffekter - fremmede organismer - klimaendringer Avbøtende tiltak skal vurderes der planlagt byggeformål påvirker naturverdier negativt	Miljødirektoratets Påvirkningstabell for naturmangfold benyttes: - Positiv: Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres eller planlagte tiltak ikke iverksettes. - Nøytral: Ingen eller uvesentlig virkning - Noe negativ: berører i liten grad, eller berører arter eller naturmiljø av liten nasjonal verdi. Avbøtende tiltak er mulig. - Middels negativ: deler av tiltaket medfører reduksjon og/eller forringelse. - Stor negativ: berører i vesentlig grad og avbøtende tiltak vil ha liten/ ingen effekt. Varig ødeleggelse.

Vannmiljø og naturverdier i vann (ferskvann og marint)			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Vann-nett • Vannmiljø • NVE-atlas • Elvemuslingdatabasen • Sjøørretkart for Agder • Yggdrasil (Fiskeridirektoratet) • Regional plan for vannforvaltning for Agder vannregion • Befaringer og lokalkunnskap	Miljødirektoratets Verditabell for vannmiljø benyttes. Følgende verdiaspekter skal vurderes: • Tilstand i elv, sjø, grunnvann og kystvann (vannforekomster jf. vannforskriften) • Naturtyper etter HB13 og HB19 • Arter med økologiske funksjonsområder (anadrom fisk, innlandsfisk, arter på rødlista)	Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn i offentlige beslutninger: • Er det tilstrekkelig kunnskap om viktige forhold? – Hvis ikke må kunnskap innhentes før området kan tas inn. Følgende påvirkningsfaktorer skal vurderes: • Fysiske inngrep eller endring i vannføring • Inngrep i nærheten • Forurensning • Miljøgifter • Fremmede organismer • Påvirkning på arter og naturtyper Avbøtende tiltak skal vurderes der planlagt byggeformål påvirker naturverdier negativt Ved store påvirkninger skal det vurderes om § 12 i vannforskriften kommer til anvendelse.	Miljødirektoratets Påvirkningstabell for vannmiljø benyttes: • Positiv: Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres eller planlagte tiltak ikke iverksettes. • Nøytral: Ingen eller uvesentlig virkning • Noe negativ: berører i liten grad, eller berører arter eller naturmiljø av liten nasjonal verdi. Avbøtende tiltak er mulig. • Middels negativ: deler av tiltaket medfører reduksjon og/eller forringelse. • Stor negativ: berører i vesentlig grad og avbøtende tiltak vil ha liten/ ingen effekt. Varig ødeleggelse.

Landskap			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- Kommunekart og topografi - Befaringer - Lokalkunnskap - Naturbase - Kilden (NIBIO – Utvalgte kulturlandskap i jordbruket) - Økologiske grunnkart - NGU – Geologiske kart	Miljødirektoratets Verditabell for landskap benyttes. Følgende verdiaspekter skal vurderes: - Inngrepsgrad - Naturvariasjon - Distinkthet (landemerker) - Mangfold - Særpreg - Sammenhenger - Tilhørighet/identitet - Visuell karakter	Utredning av landskap handler om en helhetlig, romlig og visuell vurdering av alle aspektene et landskap består av, og sammenhengen mellom komponentene i dette landskapet, samt områdets eller tiltakets forhold til omgivelsene. Følgende påvirkningsfaktorer skal vurderes: - Synlighet - Fragmentering - Skala - Formgivning - Tilhørighet/identitet. Avbøtende tiltak skal vurderes der planlagt byggeformål påvirker landskap negativt	Miljødirektoratets Påvirkningstabell for landskap benyttes: - Positiv: Forbedret landskap, tiltaket medfører istandsetting. Egnet terreng og beliggenhet. - Nøytral: ikke eksponert eller endret landskap. - Noe negativ: noe forringelse av terreng og landskap. Men terrengtilpassing er mulig. - Middels negativ: Forringelse av terreng og landskap som følge av størrelsen på inngrepet/deler av tiltaket vil gi ødeleggelser av landskap og terreng. - Stor negativ: Ødeleggelse av terreng og landskap. Lite egnet til formålet ut fra terreng og beliggenhet.

Naturressurser			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Hensynsone landbruk • AR5 – klassifiseringen • Miljøregistrering i skog (MIS) • Nøkkelbiotoper i skog • Lokalkunnskap og befaringer • Mineralressurser • NIBIO gårdskart • Yggdrasil, Fiskeridirektoratets kartløsning	Følgende verdiaspekter skal vurderes: • Jordbruk (jordsmonn, fulldyrka, overflatedyrka, dyrkbar jord) • Utmark (skogbruk, utmarksbeite, jakt og ferskvannsfiske) • Vann (drikkevannskilder og grunnvann) • Fiskeri (marint biologisk mangfold, kystnære fiskeridata) • Mineralressurser (mineralressurser, pukk og grus)	Hensynet til jord- og skogbruk skal vurderes og dokumenteres. Er det jord- og skogbruksinteresser i området, og kan tiltaket være en driftsulempe /fordel. Vil landbruksdrift være til ulempe for en utbygging og motsatt. Omdisponering av areal og interessekonflikter. Hensyn til jordvernet. Hensyn til fiskeriressursene	• Positiv: Forbedret situasjon for naturressurser i området. • Nøytral: Berører ikke naturressurser, dyrket mark. Ingen vesentlig betydning for skogbruket • Noe negativ: Kan berøre naturressurser, jord- og skogbruk i mindre ubetydelig grad. Avbøtende tiltak er uproblematisk. • Middels negativ: berører naturressurser, dyrka mark eller skogsdrift, enten deler av et område med stor verdi eller hele områder av mindre verdi. • Stor negativ: Berører naturressurser, dyrka mark eller skogsdrift i vesentlig grad. Varig forringelse av landbruksareal med høy verdi.

Forurensning og støy			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- Kart fra Norges Geologiske Undersøkelse (NGU) - Naturbase - grunnforurensning - Nasjonale veileder om støy T1442/2021 - Miljøplanen - Miljøkommune.no	Støy, luftforurensning og forurenset grunn. Forurensning i vann er under vannmiljø. Støy omfatter vurdering av hvordan støyen påvirker, og har konsekvens for menneskers helse, (som definert i T-1442) Konsekvensen av luftforurensning vurderes ut ifra antall boenheter og antall bygninger med sårbar arealbruk innenfor luftkvalitetssonene i retningslinje T-1520. Forurenset grunn konsekvensutredes i de tilfellene hvor forurensningen er så krevende å håndtere at det er behov for å avklare om forurensningssituasjonen kan håndteres på en akseptabel måte, om opprydningen vil kreve særlige føringer eller om det er så store tekniske utfordringer at det ikke er realistisk å rydde opp til et akseptabelt nivå av restforurensning i slike områder.	Forurensning av ulik art som støy og luktproblemer, utslipp til luft, landbruksforurensning, grunnforurensning og støy har stor betydning for om et område er egnet til utbyggingsformål. Det vil også være nødvendig å ta stilling til i hvilken grad arealendringsforslaget vil kunne skape forurensningsproblemer for omgivelsene.	- Positiv: Forbedret situasjon i forhold til forurensning og støy. - Nøytral: ikke utsatt for forurensning. Innspillet vil ikke skape forurensning i omgivelsene. - Noe negativ: kan i noen grad være utsatt for forurensning, men avbøtende tiltak er ukomplisert. - Middels negativ: Deler av innspillet vil være utsatt for forurensning, og/eller kunne medføre forurensningsproblemer for omgivelsene. - Stor negativ: i vesentlig grad utsatt for forurensning, eller innspillet vil skape store forurensningsproblemer for omgivelsene. Avbøtende tiltak vil ha liten/ingen effekt.

Klimagassutslipp			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- NIBIOs kartbaserte klimagasskalkulator - Arealregnskapet - Naturbase - Klimakost - Direktoratet for byggekvalitets veileder for klimagassregnskap - Kommunekart, lokalkunnskap	Konsekvensutredning om klimagassutslipp skal vurdere og dokumentere hvilke utslipp en plan kan føre til og hvilken konsekvens dette vil ha, uansett kilde til utslippene.	Følgende påvirkningsfaktorer skal vurderes: - Arealbruksendringer - Utslipp fra bygge- og anleggsfase - Energiløsninger/ -forbruk - Materialbruk i bygninger Utredningen skal vise hvordan utslippene fordeles over tid. Vi bruker Agder fylkeskommune og NIBIO klimagasskalkulatorer: Utslipp tonn CO₂e første år, og totalt utslipp på 20 år.	Miljødirektoratets konsekvenstabell benyttes: - Positiv: Stor reduksjon i utslipp / økning i opptak – mer enn 50 000 tonn CO₂e - Nøytral: Ubetydelig konsekvens - Noe negativ: Mer enn 2 000 tonn CO₂e - Middels negativ: Mer enn 15 000 tonn CO₂e - Stor negativ konsekvens: Mer enn 50 000 tonn CO₂e

Naturfare – ras, skred, flom – klimatilpasning			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Kartveileder fra NVE • Kart fra NGU • Klimaprofil Agder • Klimatilpasning.no • Miljøkommune.no	Her er det de planlagte byggeformålene som skal vurderes opp mot naturfare, ikke verdien av området i dag. Dette blir beskrevet under andre tema, f.eks. naturmangfold.	For å tilpasse oss klimaet, må vi blant annet planlegge godt og bruke arealene våre smart. Arealinnspill må vurderes i forhold til fareområder og sårbarhet for klimaendringer. Økt nedbør og flom, stormflo og havnivåstigning. Med økte temperaturer må det også vurderes tørkeproblematikk og behov for «svale områder».	• Positiv: Forbedret situasjon for å håndtere klimaendringer. • Nøytral: berøres ikke av fareområder eller er sårbart i forhold til klimaendringer. • Noe negativ: berører i noen grad fareområder. Kan være sårbart for klimaendringer, men avbøtende tiltak er ukomplisert. • Middels negativ: deler av innspillet vil berøre fareområder eller være sårbart for klimaendringer. • Stor negativ: Vesentlig grad berører fareområder eller svært sårbart for klimaendringer. Avbøtende tiltak vil ha begrenset/liten effekt.

Samfunn			
Kulturminner og kulturmiljø			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Kulturminneplanen • Askeladden • SEFRAK registreringen og oversikt over freda bygg • NB! registeret • Strandlinjekart/modeller • Befaring	Verdiaspektene kunnskapsverdier, opplevelsesverdier og bruksverdier skal anvendes i vurderingskriteriene: • Kilde til historien • Tro og tradisjon • Sosiale grupper og sammenhenger • Faser og virksomheter • Byggeskikk, arkitektur og kunst • Kulturhistorisk sammenheng og sammenhengene natur/kultur • Bruk og muligheter for bruk	Forholdet til kulturminner og kulturmiljø skal ivaretas ved utbygging. Dette følger av lov om kulturminner. Følgende påvirkningsfaktorer skal vurderes: • Direkte inngrep eller arealbeslag • Nærvirkninger – fysiske og visuelle • Visuell fjernvirkning • Tiltakets utforming	• Positiv: Forbedret situasjon for kulturminner og kulturmiljø. Omgivelser og tilgjengelighet. • Nøytral: Ingen påvirkning eller ubetydelig endring. • Noe negativ: Tiltaket medfører noe konsekvens for kulturmiljøet innenfor influensområdet. Lite konflikt med kulturmiljøet. • Middels negativ: Tiltaket medfører middels konsekvens for kulturmiljøet. • Stor negativ konsekvens: Tiltaket medfører stor konsekvens for kulturmiljøet. • Svært stor negativ: Tiltaket medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig kulturmiljø.

Friluftsliv, grønnstruktur og nærmiljø			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Temakart/kommunekart • Statlig sikra friområder • Naturbase – kartlagte friluftslivsområder • Pågående arbeid med friluftslivets ferdselsårer • Kartlagte stier, badeplasser mm - lokalkunnskap. • Befaringer	Følgende verdiaspekter skal vurderes: • Bruksfrekvens • Betydning • Kvaliteter • Tilgjengelighet og universell utforming	Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Sentralt er folks bruk og opplevelse av både det naturlige og menneskepåvirkede landskapet. Utredningen skal vurdere byggeformålets påvirkningen på: • Ferdselsområder • Blå/grønne korridorer • Turområder • Utfartsområde • Nærturterreng • Urbane uteområder /leke- og rekreasjonsområder • Strandsone med tilhørende sjø og vassdrag • Jordbrukslandskap som brukes til friluftsliv	• Positiv: tilgang til friområder eller ferdselsmuligheter forbedres. • Nøytral: rekreasjonsområder, friluftsområder, turterreng, turdrag eller stier, eller byggeformålet har ingen påvirkning. • Noe negativ: berører i noen grad friluftsområdets kvalitet og/eller tilgangen til området, avbøtende tiltak kan gjennomføres. • Middels negativ: byggeformålet påvirker friluftsområdets kvalitet og/eller tilgangen til området. • Stor negativ: Berører og forringer i stor grad friluftslivsområdet. Fremstår som lite attraktivt og tilgjengelig som følge av tiltaket. Avbøtende tiltak har liten eller ingen betydning.

Barn og unge			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging. - Temaveileder T-1513, barn og unge, og planlegging etter plan- og bygningsloven. - Barnas representant, lokalkunnskap og innspill fra ungdomsråd/elevråd	Følgende verdiaspekter skal vurderes: - Bruksfrekvens - Betydning - Kvaliteter - Tilgjengelighet og universell utforming - Avstand til skole, barnehage, lekeområder, nærturterreng og idrettsanlegg - Trafikksikkerhet	Viktige nasjonale mål er å sikre oppvekstmiljø som gir trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger. Retningslinjen stiller krav til den fysiske utformingen av arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge. Store og egnede arealer. Sammenheng mellom grøntområder, sentrum, boligområder og skoler. Fravær av forurensing, støy, trafikkfare og andre helsefarer. Det skal også vurderes om lekearealer/møteplasser går tapt, eller tilgjengeligheten til lekearealer forringes	- Positiv: Tiltaket forbedrer områdets verdi for barn og unge. - Nøytral: Tiltaket berører ingen områder, lekeområder, møteplasser eller miljø av barn- og unges interesser. Ingen endringer av oppvekstmiljø. - Noe negativ: Tap av mindre områder som benyttes av barn/unge. Møteplasser, lekeplasser eller tilgang til disse i nærområdet. Noe forringelse av oppvekstmiljø. Fullgodt erstatningsareal/tilretteleggingstiltak er mulig. - Middels negativ: Tap av mye brukte områder for barn/unge, større arealer, møteplasser, lekeplasser eller tilgang til disse. Forringelse av oppvekstmiljøet. - Stor negativ: Medfører tap av arealer i sin helhet som benyttes av barn- og unge. Medfører betydelig økt fare for barns oppvekstmiljø. Erstatningsareal eller avbøtende tiltak er ikke mulig.

Trafikksikkerhet og transportbehov			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Kartgrunnlag vei • G/S - Vei • Kollektivtransport • Parkeringsplan • Samordna areal og transportplan • Utrykkingstid • Ulykkeskart • Trafikksikkerhetsplanen • Befaringer	Følgende verdiaspekter skal vurderes: • Trafikksikkerhet • Kollektivtransport • Mulighet for gange og sykkel • Avstander til skole, barnehage, lekeområder, idrettsanlegg, butikk mm	Det er viktig å avklare hvordan innspillet påvirker transportbehovet og trafikksikkerhet, beliggenhet i forhold til servicefunksjoner, skole/barnehage og arbeidsmarked	• Positiv: medfører økt trafikksikkerhet og reduserer transportbehovet. • Nøytral: gir ikke endrede trafikkforhold eller transportbehov. • Noe negativ: kan gi endrede trafikkforhold og noe økt transportbehov. Avbøtende tiltak uproblematisk for trafikksikkerhet. • Middels negativ: bidrar til økt transportbehov og ikke forbedrede trafikkforhold. deler av innspillet vil gi negative konsekvenser for trafikksikkerhet. • Stor negativ: bidrar til økt transportbehov, dårlige trafikkforhold og tilfredsstillende trafikksikkerhet er ikke mulig å oppnå ved avbøtende tiltak.

Teknisk infrastruktur			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
• Kartgrunnlag vei, vann- og avløp • Kartgrunnlag strøm og fiber • Kunnskap om tilkoblingspunkter eller private VA-løsninger • Komtek • Risør og Tvedestrand Avfallsselskap.	Følgende verdiaspekter skal vurderes: • Kapasitet i eksisterende infrastruktur • Investeringsbehov som påvirker kommunens budsjett og / eller innbyggere	Tiltakets behov for, og tilgangen til teknisk infrastruktur som vei, vann- og avløp, strøm og internett. Om det er tilgjengelig kommunalt anlegg i nærheten, og hva slags løsning som kan være aktuelt. Tilrettelegging av ny infrastruktur kan være stor investering og føre til betydelige terrenginngrep.	• Positiv: medfører forbedret teknisk infrastruktur for et område. • Nøytral: tilgjengelighet til etablert infrastruktur. • Noe negativ: akseptabel tilgjengelighet, kan etableres uten større tiltak. • Middels negativ: Deler av innspillet vil kreve større investering av teknisk infrastruktur. • Negativ: området har dårlig tilgjengelighet og mangler nærhet til eksisterende infrastruktur. Ikke mulig å etablere teknisk infrastruktur uten betydelig utbygging/tilrettelegging og terrenginngrep.

Folkehelse			
Tema og datagrunnlag <i>Kunnskapsgrunnlag og kilder til kunnskap</i>	Områdets verdi <i>Viktige miljø- og samfunnsverdier i de foreslåtte byggeområdene</i>	Hva skal vurderes <i>Påvirkningsfaktorer</i>	Konsekvensutredning <i>Virkningene utbyggingen kan få for disse verdiene</i>
- Folkehelseoversikt 2024 - Agdertall - Avstand til veg/trafikk/støykilder/ - Drikkevann	Følgende verdiaspekter skal vurderes: - Fysiske forhold ved innspillet (møteplasser, fellesområder, grønnstruktur, lek, idrett og kulturarenaer) - Bomiljø og estetikk - Tilgjengelighet	For god planlegging er det viktig med en god oversikt over folkehelsestilstanden og påvirkningsfaktorer i kommunen. Nye arealinnspill bør vurderes i forhold til tilgang på møteplasser, friområder, grønnstruktur. Mulighet for fysisk aktivitet og å kunne gå/sykle til viktige funksjoner. Mulighet for deltagelse i samfunnet og mulighet for varierte boligtyper. Helsefremmende bomiljø er viktig.	- Positiv: muligheter for fysisk aktivitet i dagliglivet og bidrar til helsefremmende bomiljø. - Nøytral: gir ingen effekt på fysisk aktivitet i dagliglivet eller påvirker bomiljøet. - Noe negativ: noe negativ innvirkning på bomiljø og mulighet for fysisk aktivitet i dagliglivet. tilretteleggingstiltak eller erstatningsareal et uproblematisk. - Middels negativ: Deler av innspillet vil kunne få negativ innvirkning på bomiljø og mulighet for fysisk aktivitet i dagliglivet. - Negativ: vil forringe bomiljø og påvirke folkehelsen i stor grad. Avbøtende tiltak vil gi liten/ingen effekt.